

GENERALNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO VNITŘNÍ POLITIKY
TEMATICKÁ SEKCE B: STRUKTURÁLNÍ POLITIKA A POLITIKA
SOUDRŽNOSTI

REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Úloha měst v politice soudržnosti
2014–2020

Abstrakt

Městské oblasti mají velký význam pro regionální rozvoj. V programovém období 2007–2013 byla města a městské oblasti zapojeny především na úrovni projektů. V programovém období 2014–2020 bude úloha městských oblastí v rámci politiky soudržnosti posílena. Nicméně úloha měst je svým rozsahem prakticky stále srovnatelná. Vzhledem k tomu, že je fáze přípravy programů téměř u konce, lze nyní návrhy nových programů ovlivnit už jen v omezené míře. Další příležitost k zapojení měst bude v rámci partnerství během programového období.

Tento dokument si vyžádal Výbor pro regionální rozvoj Evropského parlamentu.

AUTOŘI

Christine Hamza (Metis GmbH)
Alexandra Frangenheim (Metis GmbH)
David Charles (EPRC)
Stephen Miller (EPRC)

ODPOVĚDNÝ ADMINISTRÁTOR

Marek Kołodziejski
Evropský parlament
Tematická sekce B: Strukturální politika a politika soudržnosti
B-1047 Brusel
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

ZPRACOVÁNÍ TEXTU

Virginija Kelmelytė

JAZYKOVÁ ZNĚNÍ

Originál: EN.
Překlady: BG, CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV.

O EDITOROVI

Chcete-li se obrátit na tematickou sekci nebo si objednat její pravidelný měsíčník, pište na adresu: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Rukopis byl dokončen v září 2014.
© Evropská unie, 2014.

Tento dokument je k dispozici na internetu na této adrese:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

PROHLÁŠENÍ O VYLOUČENÍ ODPOVĚDNOSTI

Názory vyjádřené v tomto dokumentu jsou názory autora a nemusí nutně představovat oficiální postoj Evropského parlamentu.

Rozmnožování a překlady pro nekomerční účely jsou povoleny, pokud je uveden zdroj a vydavatel je předem upozorněn a obdrží kopii.

SHRNUTÍ

Města jsou z ekonomického a sociálního hlediska riziková místa, v nichž se nacházejí nejbohatší i nejchudší části společnosti. I když význam měst v hospodářském a sociálním rozvoji Evropy stále roste, politiky se i nadále zaměřují na odvětví a administrativní hranice. Aby se zvýšila úloha měst a městských oblastí při vytváření budoucí politiky, je třeba pochopit jejich **vlastnosti a charakteristické rysy**. Bylo učiněno několik pokusů definovat městské oblasti pomocí různých typologií. Tyto typologie ale nezachycují skutečnou rozmanitost a obtížnou srovnatelnost městských oblastí. Kromě toho lze jen obtížně určit skutečné hranice městských oblastí, protože městské aglomerace a jejich okolí jsou často vyznačeny administrativními hranicemi, které vedou napříč funkčními systémy.

Politika soudržnosti se také zaměřuje na odvětvové tematické oblasti a administrativní hranice. V uplynulých letech si některé členské státy i **Evropská komise** začaly uvědomovat, že je důležité **zaměřit se na městské oblasti** jako na ústřední prvek vnitrostátní a regionální rozvojové politiky. Od roku 1990 Evropská komise prosazuje specifická opatření v městských oblastech s cílem podpořit rozvoj měst v evropských politikách. Za posledních 15 let byla vypracována řada klíčových dokumentů. Například cílem programů **URBACT I a II**, které vznikly v rámci iniciativy Společenství **URBAN**, bylo usnadnit vytvoření evropské sítě pro výměnu zkušeností. V programovém období 2007–2013 **byly městské aspekty začleněny** do více než poloviny operačních programů se značným objemem finančních prostředků, ale s rozdíly mezi státy EU-12 a EU-15. **Zkušenosti**, které státy EU-15 v **rámci iniciativy URBAN** získaly, měly vliv na zohledňování operačních programů v těchto členských státech.

V období 2007–2013 byl zaveden nový finanční nástroj – Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí (JESSICA), který byl použit v 13 státech EU-15 a v 10 státech EU-12. Mnoho získaných zkušeností se promítlo do nových předpisů politiky soudržnosti. Obecně lze říci, že pro státy EU-12 obsahovalo programové období 2007–2013 důležitý proces učení a pochopení potřeby integrovaného rozvoje měst.

Nástroje politiky soudržnosti pro období 2014–2020 posilují úlohu městských oblastí zohledněním významu měst v konkrétních investičních prioritách. Evropská komise navrhuje **opatření na evropské, vnitrostátní a místní úrovni**.

Záměr Evropské komise posílit úlohu měst v novém programovém období 2014–2020 nebyl na úrovni členských států splněn. V některých zemích byla městům poskytnuta možnost podílet se na návrhu programu nebo byly vytvořeny nové programy, priority nebo finanční nástroje umožňující městům, aby se více podílela na realizaci projektů; bylo však možné udělat víc pro větší zapojení měst, zejména při vytváření programů.

Na úrovni programu jsou města **bud' součástí větší oblasti**, nebo jeden **regionální program zahrnuje administrativní hranice města**. V obou případech to má své nevýhody: v prvním případě mají města jen velmi omezené postavení ve spojení s ostatními částmi regionu, a proto jsou jejich názory méně slyšet; v druhém případě administrativní hranice města a oblast operačního programu nezohledňují oblast aglomerace.

V některých členských státech mají operační programy jednu prioritní osu, která se s využitím místních strategií zaměřuje zejména na městské oblasti. I když byly městské oblasti převedeny z úrovně projektů na úroveň prioritních os, nejsou schopny ovlivňovat podobu programů EFRR, natož programů ESF. I takový nový program opět zahrnuje především městské agendy na úrovni projektů, a nikoli na úrovni partnerů.

Přístup na základě integrovaných územních investic navrhovaný Evropskou komisí se neseťkal s velkým nadšením zejména u správních orgánů na vnitrostátní nebo regionální úrovni, a to v důsledku obav z velké administrativní zátěže v souvislosti s poměrně omezenými finančními prostředky a z rizika spojeného s převedením pravomocí a odpovědnosti na města nebo nevyzkoušená sdružení.

Územní aspekt, který byl ve většině více rozvinutých zemí snižen v jedné prioritní ose na 5 %, vychází z místních strategií v předchozím období a v některých případech došlo k **omezení tohoto teritoriálního zaměření v posledních dvou programech**. Je plánováno několik **iniciativ pro inteligentní města**, ale ty se většinou **omezují na témata v oblasti energetiky a mobility** a postrádají širší holistický přístup k budoucímu rozvoji města jako sociální, fyzické a technické entity.

Stručně řečeno, úloha měst v politice soudržnosti na období **2014–2020 svým rozsahem odpovídá** jejich úloze v předchozím programovém období **2007–2013**. I když se Evropská komise snažila najít lepší postavení pro zástupce měst zařazením různých článků a odstavců do právních předpisů, členské státy si z velké části stávající postupy zachovaly. Byly však zjištěny rozdíly mezi státy EU-12 a EU-15. Zatímco státy EU-15 pouze zachovaly stejný postup jako v minulosti, státy EU-12 se různými způsoby snažily tento požadavek splnit.

Programovací období je téměř u konce a existuje jen **omezený prostor pro další ovlivnění** návrhu nových programů. **Příležitost**, kterou poskytovalo nové nařízení o společných ustanoveních, **nebyla využita**, protože legislativní balíček byl schválen až poté, co programovací období již vstoupilo do závěrečné fáze, a členské státy se neřídily ambiciózními představami Evropské komise. Další příležitost k zapojení měst bude v rámci partnerství při provádění programů. Toho lze dosáhnout v rámci projektů, pomocí sítí nebo zapojením měst jako partnerů v budoucích diskusích a rozhodováních týkajících se politiky soudržnosti.

Navrhovaný soubor doporučení se zaměřuje na krátkodobé a střednědobé činnosti. Opatření se týkají aglomerací a vytváření politiky rozvoje měst v dalším programovacím období, lepšího zapojení zástupců měst a lepší meziodvětvové spolupráce na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni.

Tabulka 1: Doporučená opatření na podporu úlohy měst v politice soudržnosti

Evropská komise
Definice městské agendy na evropské úrovni s přihlédnutím k evropskému modelu rozvoje měst
Vytvoření nástrojů pro provádění městské agendy
Zjištění problémů aglomerace jako ukazatele pro hodnocení projektů
Stanovení předběžných podmínek z hlediska koncepcí a strategií rozvoje měst
Evropská komise – Evropský parlament
Zapojení měst do tvorby politiky (EU a členských států), aktivní vyhledávání způsobilých měst Evropskou komisí
Posílení meziodvětvové koordinace politik
Lepší a systematictější spolupráce mezi různými generálními ředitelstvími Evropské komise, pokud jde o pochopení úlohy měst a definici inteligentních měst
Rozšíření koncepce inteligentního města i mimo energetiku a IKT
Evropské agentury a Evropská komise
Koordinace různých iniciativ, sítí a programů týkajících se měst na evropské úrovni
Vytvoření společných platforem pro problematiku měst spojující různé městské iniciativy
Vnitrostátní správní úroveň
Jmenování zástupce pro politiku rozvoje měst, který se bude podílet na vytváření evropské urbánní politiky
Integrace politiky rozvoje aglomerací do politiky regionálního rozvoje
Definice různých druhů regionů s příslušnými finančními potřebami a různým tematickým zaměřením
Zlepšení spolupráce mezi aglomeracemi se zapojením strukturálních fondů
Rozvoj strategií pro aglomerace zahrnující města i jejich okolí
Posílení postavení správy aglomerací
Meziodvětvová koordinace problematiky měst
Regionální úroveň
Sítě pro spolupráci přesahující administrativní hranice
Zařazování městské agendy na úroveň projektů a programů
Spolupráce odvětvových správ pro interdisciplinární výměnu městské agendy

